

Felvidéki Híradó.

KÖZMŰVELŐDÉSI, SZÉPIRODALMI, IPAR-, KERESKEDELMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési árak:		Felolós szerkesztő:	Főmunkatárs:	Hirdetések legutányosabban, árszabály szerint.
Egész évre	8 kor.	BEREZ GYULA	BÁNYI JÁNOS	Lapunk számára hirdetések — eredeti árakban — minden bel- és külföldi hirdetési iroda fogad el.
Fél évre	4 >	Kiadóhivatal: a turóc-szt.-mártoni „Magyar Nyomda”		
Negyed évre	2 >	A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőségre, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalra címezve Turóc-Szt.-Mártonba küldendők.		

A tót Felvidék magyar sajtóviszonyai.*)

I.

A mikor tanulmányutamon Turóc-Szent-Mártonban is megfordultam, szerkesztő úr azt kívánta tőlem, írnam le a „Felvidéki Híradó” részére, hogy mit eredményezett a tanulmányutam.

Bajos volna azt leírni. Amint tetszik tudni, én nagyon hálátlan cikkben utaztam: a tót népnyelvet tanulmányoztam. A mit én itt-ott feljegyeztem, — pedig nem sajnáltam a tollamat, — az egyáltalában nem arra való, hogy az újságolvasót szórakoztassa. Nagyon rideg volt a tárgy és én hozzá méltó lelkülettel dolgoztam azt fel. És különben is próbára tettem már egyszer tisztelt olvasói türelmét a multkor, a mikor egy egész csomó tót frázist szóttem a „Kell-e magyar-tót frazeologia?” című cikkelyembe . . .

De hát utóvégre is tagadhatlan, hogy én félévi vándorlásaim alatt a tanulmány tulajdonképi tárgyi tapasztalataim körül sok olyat is tapasztaltam, a mi szélesebb köröket is érdekelhet. Ezuttal csak a Felvidék sajtóviszonyaira terjeszkedem ki.

Mondhatom, hogy engemet, mint fővárosi embert, nagyon kellemetlenül érintett az a szellemi elszigeteltség, a mely a tót Felvidék (van ruthén felvidék is!) városaiiban lépten-nyomon tapasztalható.

Önök, mintha Szibériában laktának, semmi iránt nem érdeklődnek! Egy-egy helyi pletyka leköti egy pillanatra érdeklődésüket s erről híven beszámolnak a helyi közlönnyök, de a közlönnyekről . . . csak elvéve esik szó. A mi országos ügy, azt békén hagyják, a mi felvidéki ügy, azt ignorálják s lokális hazafiságukban már annyira mentek, hogy önöknek — már a szomszéd megye — Hekuba!

Az ember bejárhatja Hont-, Bars-, Zólyom-, Turóc-, Liptó-, Arva-, Gömör-, Nógrád megye járási helyeit, sőt imitt-amott megyei székhelyeit is és a leglátogatottabb vendéglőkben és kávéházakban nem talál többet egy-egy fővárosi magyar lapnál!

Hát ez kielégíti szellemi életüket? S ennek nem a „pánszlávok” az okai! Liptó-, vagy Arvamegyék körjegyzőségi falvaiban sincs kevesebb újság a nyilvános helyeken, mint pl. a Losonczi tőzsomszédságában lévő járási székhelyen: Gácson. Isten mentse meg a fővárosi embert attól, hogy több napot töltötsön Gácson! A főálló vendéglő kávéházába egy szál budapesti újság jár! Délután érkezik. Egy vendég még az ajtó küszöbén kivágja belőle a regényt, egy másik mindjárt rá a tárczát, más meg a vezetőcikkelyt meg a gazdasági rovatot. A többi olvasó már csak a napi hírek rovatából olíthat . . . És rövid idő multán: az egy szál újság elfogyott! Úgy látszik, hogy Gácson, a járási székhelyen, egy uradalom középpontján, nagy gyárak helyén, a hol sok a tisztviselő és intelligens ember, — a magyar intelligencia magyar lapot egyáltalában nem járát. S betetőzésül: Gácson olvasóik sincs.

Hát mondhatom, hogy ezen megbotránkozottam!

A turócmezei Suttó (isten bocsásd meg bűnömöt, hogy nyilvánosság elé huzozolom évszázados hegyi magányából), — a turócmezei Suttó községének szellemi szegénységére éppen csak egy lap nemjártatásával nagyob Gács járási székhely, kereskedelmi és társadalmi kisebb gócpont szellemi szegénységénél!

De hát, végre is azt mondhatják, hogy önök nem fővárosiak, s kisebb gondjuk is nagyobb a fővárosi lapok olvasásánál . . .

Talán jobban szeretik öök szűkebb pátriájuk sajtóját? A felvidéki sajtót?

Uraim, nem olvassák öök a felvidéki sajtót se!

Ön, igen tisztelt szerkesztő úr, hiába akarja olvasni Hontmegyében a Zólyom megyei lapokat s Zólyom megyében a honti lapokat. Hiába keresi Turócmezejében a bars megyei lapokat s Bars megyében a turócmezei lapokat valamely nyilvános helyen. Az olyan esetek, a mikor a szomszéd megyék lapjai is ott találhatók, — kivétel számba mennek. A felvidéki sajtónak viszonyai, a felvidéki magyarság teljes szervezetszétét tárgyál fel.

Minden apró-cseprő megyei városkának van sajtóját lapja. Zólyom megyében: Breznóbányának, Zólyomnak (kettő), Besztercebányának (kettő) és így más megyékben is, — de már a szomszéd megyékben nem olvassák öket.

Hát mire való az a sok lap, ha leszámítva a legközelebbi ismerősök és érdekelteket senki nem járátja azokat? Nem volna célszerű a megyei élet ápolására erős alapon álló és tartalmilag imponáló egységes megyei közlönnyöket kiadni s lemondva a személyes jellegű versengésről a Felvidék közös érdekei felkarolására és hathatós előmozdítására egy általánosabb fel fogása és irányu, esetleg hetenkint többször megjelenő központi felvidéki közlönny körül csoportosítani?

A Felvidék tót lapjai egészen másképp cselekednek; azok nem olyan szűkbeütköz és nem olyan zárkózottak; azok nem a Felvidék egy-egy zugára alapítják létjogosultságukat, hanem az egész Felvidéket kísérik figyelemmel, s mi az eredmény?

A budapesti „Slovenské Noviny” új évtől napilappá lett.

Nem értem, hogy mért nem jelenhetne meg magyarul egy „Slovenské Noviny”, (ha nem is naponként), és pedig a „Národné Noviny” székhelyén? Mert hát tagadhatlan, hogy egy ilyen általános jellegű felvidéki magyar közlönnynek legalkalmasabb székhelye: Turóc-Szt.-Márton!

Nézetem szerint a tót Felvidéknek szüksége van egy olyan magyar nyelvű közlönnyre, a mely az egész tót Felvidék eseményeit kíséri figyelemmel, a mely ennek mintegy krónikája, s a mely a Felvidék dolgait nem megyei szűklörű, hanem általánosabb, főleg közmívelődési és nemzetiség-politikai szempontból teszi szóvá.

Mert ha valaki a Felvidék közös, speciális érdekéről akar szólni, hol helyezze el cikkéket, hogy azt okvetlenül és kellő időben tudomásul vehesse az egész felvidéki magyar közönség?

Sok jó eszme és gondolat csak azért vész el nyomtalanul, mert nem helyes és kellő módon propagálja azt felvetője.

Azt hiszem, hogy az, a mit itt elmondottam, megérdemli, hogy a felvidéki magyar sajtó foglalkozzék vele.

Dr. Czambel Samu.

Tótok per-patvara.

A Felvidéknek speciális társadalmi kérdései vannak. A társadalom itt ugyanis különleges életet él.

Ha a családi életben a meghasonlás a megférhetlenségig fajult el és a család-tagok összekulönbözése közel áll a tetleges kitöréshez, akkor közönségesen az udvarra s utcára viszik ki a per-patvart. Van, aki megbotránkozik, van aki karörömmel nevet rajta; olyik már rendőrt is hívna. Valamennyi azonban érthető kíváncsisággal várja a további következményeket, akár valópör, akár bunfenyitő tárgyalás alakjában.

A tót túlök köreiben is ennyire jutott a vizsázkodás, mert a kulásszak mögül immár a teljes nyilvánosság terére vitték át a küzdelmet a meghasonlott üzletfelek és ugyancsak versenyznek egymással az öszinte szó kimondásában, egymás kölcsönös szapulásában, főképpen pedig az ontómjegyzésben.

Mielőtt ennek a Homér tollára érdemes, persze: világra szóló herce-hurczának a csattanó kifejlődését mint valami tragédia, vagy komédia, avagy tragi-komédia csomójának kibontakozását szemügyre vennök, számot kell adnunk annak az érdekes bonyodalomnak kiindulásáról és fokozatos kiélesedéséről, megjegyezvén, hogy a sok szinbe játszó kérdésnek csak társadalmi vonatkozásait foglalkozunk és szorgosan kerüljük annak politikai új oldalát, pedig ez talán még érdekesebb volna a tárgyalásra.

A tót túlök, köznyelven: pánszlávok per-patvarának kezdete a sárga irigységek és sötét gyanakodás, párosulva a többé-kevésbé nyílt versengéssel a közönség, már mint az előfeszítő s egyébként is áldozni kész, tótul olvasó közönség kegyeit. Úgy látszik, hogy a tót túlök hollói — ellenere a közmondásnak — nagy hajlandósággal birnak arra, hogy kivájják egymásnak a székent. Ez tehát a legujabb társadalmi kérdés a Felvidéken.

Ugy esett a dolog, hogy a Stefanovicsek pártot toboroztak össze azokból, akik nincsenek megelégedve a turóc-szent-mártoni túlök vezérkari működésével, mely — amazok szerint — nem mutat föl sikeres eredményt. Amé jót tudják Stefanovicsek, hogy a turóc-szent-mártoniakat, kik birtokban belül vannak, innen ki nem zavarhatják oly könnyedén, azért kiadták a jelszót, hogy a tót nemzetiség propagandának szerencsétlenül megválasztott központja (vagyis: Turóc-Szt.-Márton) az oka annak, hogy nem jutnak, nem is juthatnak előbbre. Ez is társadalmi, illetőleg kenyér-kérdés.

Ezt a jelszót fölkapta sokféle és szidják Turóc-Szt.-Mártont, mint az egyszerű duhaj legény, aki kiporolt a pajtása ruháját, csakohy ez is benne volt.

Érzeny porolás lehetett ez, mivel a turóc-szt.-mártoniak lapja három számban egymás után fölfordult tőle, hosszas cikksorozatban fejtegetvén annak a mostani központnak előnyeit, helyesebben az ott fészket rakott tót nemzetiségi férfiak bokros érdemeit a társadalmi téren.

Am az ellentábor még kevésbé tágit és annál határozottabban ajánlja s követeli ezt a levegő-változást az állítólag nagy beteg vezényletnél, vagyis a központ-cserét, minél többen akadnak egyes felvidéki városokban olyanok, akik annak révén a turóc-szt.-mártoniakat a nyeregből kiközlenteni s helyükbe lépni szeretnék. Ez is társadalmi kérdés kanapá-pörrel párosulva.

Ez a kölcsönös torzalkodás mellesleg oly öszinte vallomásokra ragadtatja a két versengő tábor, melyek miniket már közelebből is érdekelnek a fölvidéki társadalom látó-pontjáról.

Mindenek előtt tudomásul kell vennünk azokból azt a tényt, hogy a tót túlök per-patvara voltaképpen csak gyöngye visszhangja annak a lesújtó itélkezésnek, melyelőle maga a tótul olvasó közönség pálcázat tór a felvidéki nemzetiségi igaztosság és azok szerzői fölött. Bezeg, ha a felvidéki nép osztaná ezt a gyűlöletes igazgáskodást, akkor Stefanovicsek nem igen mennek tamadni a turóc-szent-mártoni agitátorokat, ezek pedig nem sietnének annyira a cikksorozatokat védekezéssel.

Ez a tény annál inkább nyilvánvaló most, minél nyiltabban fejezik ki Stefanovicsek ezt az elégtelenséget és minél gyöngyebb a t.-sz.-mártoniak védekezése, mondván, hogy „Mojesz” közlönny sem bírta meg eredményeket fölmutatni, pedig az akkori körülírt-mények kedvezőbbek voltak és így sem T.-Szt.-Márton, sem a mártoni vezetés nem lehet oka a sikertelenségnek. Elég, ha ezt itt megrogzítjuk, mert ennek fejtegetése a politika terére vezetne s ezt elvből kerülni szoros kötelességünknek ismerjük.

Hasonló érdekelt vallomás az is, midőn a t.-sz.-mártoniak védekezése megállapítja, hogy néhány évti-

*) Minden megjegyzés nélkül közöljük e cikket, a melyre legközelebbi számunkban fogjuk elmondani véleményünket. Szék.

zeddel ezeltől gyöngyölete volt itt a panszlávizmusnak; most ellenben tömegesen elpártolnak az egykor bátor hívők, sőt — borzalm borzalma — tót urak s hőiegek eszekevények részt vesznek meg: magyar hűkedvelő előadásokban is, ami lazadás és arulás a t.-sz.-mártoni profeták és irastudók ellen. A többi politikai vonatkoztatást is mellőzzük.

Meg említem is jellemzőbb ennek a védekezésnek az a része, mely azt igyekszik kimutatni, hogy Felső-Magyarország egy városa sem oly alkalmas a „t.-sz.-mártoni politika” (panszlav izgatás?) előmozdítására, mint Turóc-Varmegye székhelye.

„Nyitván — ugymond — egy lélek sem lekedészik egykori (svatopluki) dicsőségért. *Poszony*, a 40-es éveknél ez a tot Athénje, legszebben kizehetene s kinézne minden tót intelligens embert a városból. *Besztercebány*a haladatlán panszlav jetevei iránt, *Zólyomban* bevénik a tot nemzetiség patrioták alakait. *Kassáról* szó sem lehet. *Liptó-Szt.-Miklósban*, *Breznöbányán*, *Szolnán*, *Csacszán* a tot öntudat kitudt, mint a meteor csilama. A töbörrel nem is érdemes szó ejteni. *Budapest* volna ugyan 40—50 ezer tót, de nem igen érzi magát a tot nemzeti fiának. Ez a legujabb siralma a mi Jeremiásainknak.

És e vallomás szinte elemi erővel készít minket a kérdésre: hol van hát az a három (3) millió tót, kiknek nevében szaválnak és pórnak ugy Stefanovicsek, mint a t.-sz.-mártoni tót hazafiak?

A felvidéki városokban nincs. De közelükben sem lehet, mivel a vidék mindig a város nyoman igazodik.

Csak Turóc-Szent-Mártonban kell lennie, habar itt mindössze alig harmincz ezer lakos vallotta magát tot nyelvének a legutóbbi népszámlálás alkalmával. Akiknek mindégyle az azonban sazezekkel ér föl, amint vilagra szóló csoda itt mindaz, amit az idevaló nemzeti vezérek létesítettek. Így mondja legalább az a cikkszerző, mely Stefanovicsek említett tudasával szemben nagy bölcsen azt ajánlja megvizsgálást minden bősziute totnak: Tartsd s övd, amid van. nehogy elvesztet koronádat (érsd: Turóc-Szent-Márton). Ami ehhez politikai vonatkozással fuzódik, azt megint kénytelenek vagyunk begyünkben tartani . . .

Szűkre szabott terük nem engedi, hogy a megye székhelyének ezt a sajátságos földcserét és az itt lévő tot utózeteknek, egyesületeknek stbnek, mint ama híres t.-sz.-mártoni politika” szervezett s rendszeres tevényöknek ily részletes ismertetést, önkészítette fotografajait bemutatassuk. Am, ha annak csak a fele igaz volna, bizvast mondhatnók, hogy ennek a városnak jobb a hire, amilyen valójában.

Egyelőre bizuk ezt Stefanovicsekre, akik talán még a tót keresztvált is leszedik róla.

Mi majd nyugton bevarjuk ennek a per-patvarnak könnyen előre látható végét, mely a politika küzdő terére is at fog csapni.

Addig is kétségtelenül megállapíthatjuk mindkét tusakodó félnek vallomasaiból, hogy a nemzetiség i zgatások sikertelensége miatt érzett elégtelenség szolaltatta meg a vadlokat, viszont a védők ezt nem is tagadják, legelőbb mentegik. Ez fényes elégtétellel szolgálhat a felvidéki tarsadalomnak és a F. M. K. E. kulturális munkakodásának.

Mert mind a kettőből következik az, hogy a Felvidék népe, sőt az egykor panszlav hirben állott szamatlan intelligens család is mindinkább meggyőződik arról, mily okos, praktikus és érdemes férfiak valának az ősei, akik nem a cseh zsebrakkokkal Matyas idejében, sem Carafavall utóbb, — hanem a magyarokkal, Hunyadiakkal, Rakóczyval, Bocskayval véruket ontva mentették meg ezt a közös hazát a késő unokáknak, hogy ezek ezt az ősi szent örökséget hasonló lelkesült uuzgolkodással és egyazon honfiumi hűséggel óvják meg és biztosítsák utóainknak újabb ezer esztendőre.

Csippék Ferencz.

Állattenyésztésünk.

(A besztercebányai m. kir. állattenyésztési kerület felügyelőjének 1900. évi jelentéséből.)

Elnér Jenő állattenyésztési felügyelő lapunknak is bekludította a szakminiszterhez intézett évi jelentését, s miután mi nagy súlyt helyezünk ezen ügyre, azon meggyőződést vallván, hogy a mi szorosabb értelemben vett, vagyis tót Felvidékünk gazdanépén csakis az okseri állattenyésztés segíthetne hathatósan, ezt a jelentést a szokottnál is bővebben ismertettük, annyival is inkább, mivel örömmel tudtuk meg belőle azt is, hogy a mi kiesi kis megyénk az állattenyésztés terén megkísérelt üdvös reformok keresztülvitelében a négy megye között (Arva, Liptó, Turóc, Zólyom) legelőll jár, vezérserepet visz, és mivel mindenkor jól esik nekünk, ha ezen üdvös mozgalom főintézőjének, a fáradhatatlan buzgólkodó felső járási orsz. képviselőnek, *Justh* Ferencnek elismerést és a megye közismőségének hálaájt tolmasolunk. Ez az előltnak tekvő jelentés is igazolja azt, amit mi már ismételten hangoztatunk, hogy törvény, rendelet, kormánykézég stb. mind haszatlán, ha nem akad lelkes, odaadó bajnoka az ügynek, aki nemcsak szónokol, tanácsol, hanem a ki a tétl terére is lép, a ki nem ijed vissza a fáradságtól, a nehézségektől, de sőt a hálálanságra és a megszólástól sem.

No de lássuk a jelentést.

„Az állattenyésztési felügyelőség az állattenyésztés fejlesztésére gyakorolt jó hatása az egész kerületben tapasztalható, a mennyiben a marhaállomány láthatóan javult. Különösen czöl ez Turóc megyére, a hol egyneként év múlva más mint határozott pingvau jellegű bíró marhat már nem fogunk láthatni; de itt nemcsak a fajta-
jelleg terjed, de evel lépést tart az egész állomány javu-

lása is, úgy, hogy most a turóc-szt.-mártoni marhavásárokat már tömegesen keresik föl az idegen vevők, a mi azelőtt egyáltalán nem fordult elő. Bitron állíthatom, hogy e vérmeg-e állatállományának értéke az utolsó 5—6 év alatt legalább 30%-al ev elkedett. Ezen eredmény főképp annak köszönhető, hogy mindjárt az első esztendő óta, a midőn a felügyelőség vezetést átvetttem, más mint tiszta vért pingvau bíra köznevezéstére nem bocsátatot.”

Zólyom megyében is meglehetősen haladt az állattenyésztés ügye.

Arvában a marhaállomány egy gyatra, hogy talán évtizedekbe fog kerülni, míg határozott eredményt tudnak filmatni. Arva megye marhaállományának hű képét mutatja azon tény, hogy a mostanáig használt tenyészbika legnagyobbika alig haladta meg a 110—115 cm. magasságot. A tehének emdfolya átlagban még kisebbek. Az állomány és különösen a bikák kiesi vosta azonban elenyésző kis hiba alhoz képest, hogy a mostanáig köztenyésztésre használt bikák kivétel nélkül minden fajta jellegét nélkülöztek s azonkívül oly silány, oly kores, hogy ezt leírni egyáltalában lehetetlen. Itt tehát bikakiosztással magában alig boldogultunk: különösen azért, mert a tót ilyen a felügyelőség útján kiosztott apállatot nem szívesen vesz, minthogy mégis nagybngondozást több takarmányigényvel, mint az ő régi marhája; sőt rossznak, haszonvetellennek mondja, mivel rossz tartása s gondozása következtében elsatnyul. E bajon kívül még a rossz taláviszonyokban, a legelőik hiányában és a föld sajátságos felosztásában látja az állattenyészési felügyelő az állattenyésztés akadályait Arvában.

Liptóvármegye állattenyésztéséről végre alig szólhat valamit a felügyelő. Ott — úgy mond — az utolsó két esztendő alatt oly fölfürdött állapotok uralkodtak, hogy az állattenyésztésről nem értek rá foglalkozni.

A Felvidéken nagyobb birtokok igen kevés van, a ki egyszerre több tiszta vért tehent beállíthatna, s így ez ügy sokkal lassabban halad, mint másutt. hol a földesurak saját tenyészéstük által is a kis gazda állományát javítják.

A nép nincsen azon helyzetben, hogy megfelelő tenyészanyagot beszerezhetne, pedig szívesen tenné. Lassankint talán ezen állapot is megjavul.

A felügyelő a szarvasmarhatenyésztésre fektette a füslyt. A sertésenyésztés a sertésvész miatt pang. A juhtenyésztés pedig az utolsó években részint a gyajju alacsony ára miatt, részint a kedvezőtlen időjárás miatt nagyon hanyatlott és különben is ott, a hol a szarvasmarhatenyésztést intenzívebben üzik, hanyatlak a juhtenyésztés.

A szarvasmarhatenyésztésben ott látjuk a legnagyobb haladást, a hol a felügyelőségnek elejétől fogva sikerült a megyei mezőgazdasági bizottságoktól arra bírni, hogy egy határozott marhafajta mellett foglaljanak állást, s csak azon egyfajtaju bikák köztenyésztésre való bocsájtást engedélyezzenek. A kerület 2 megyéjében ez már sikerült. Az állattenyésztés fejlesztésére igen jó hatásúknak ígérkezése lenni a tejgazdaságok és tejszövetkezetek keletkezése, melyek közül tavaly Zólyom megyében több alakult.

(Folyt. köv.)

A Kőrömczbányai Magyar-Egyesület.

(Huszádik és huszonegyedik évi jelentéséből.)

Egyik kőrömczbányai tudósított ismételten emlékezett meg lapunkban azokról a sajnalatra méltó és őszintén fajhalható torsalkodásokról, a melyek utóbbi időben a kőrömczbányai magyarság keblében dúlnak; most meg az ottani Magyar-Egyesület elnökeinek megnyitott beszédében, a melyet a f. é. közgyűlésen elmondott, a következőket olvassuk:

„Hí egy tárgyilagossá visszapillantott vetünk a kőrömczbányai Magyar-Egyesület húsz éves működésére, megnyugvással konstatahatjuk, hogy csendes, hazafias tevékenység nem volt meddő. Az egyesület programját keletkezésétől fogva megteremtotta. A nemzeti eszmék és szellem istapodása és terjesztése, nemzeti ünnepek rendezése, népisoklat támogatása, a magyar színeset parolása és könyvtarának gyarapítása által iparkodott lealadatanak megfelelni. És hogy e czél elérésében sikert értünk el, bizonyítják azon elismerő okmányok, melyeket az egyesület, hazafias működésért, a megvétel, kormánytól s több hazai egyesülettől kapott. Egyesületünk, semmi is senki elől sem zárkózott el. Arra törekedtünk, s a jövőben is iparkodk, hogy tarsadalomunk minden rétege, a hazafias tevékenységekben képviseljen. És mindezek daczára egy olyan felfogás verődött össze, mely méltatlan tudomásaival és gyanúsításaival az egyesületet discreditálni törekszik, s végső czéja ezen egyesületnek megoktatása. Valjon mi indíthatja e felfogás követőit ilyen támadásra? Ez bizony rejtély! Talan ez által személyeket akartak előtérbe helyezni, hogy a köznyíelem reauk irányulván, megmutassak, hogy az egyesületnek nincs azon a téren tejjogosultsága, a melyen eddig működött, hanem elpusztítva, majd ké szabják meg a munka anyagát és céljait? De akar hogyan is legyen, mi azért továbbra is azon az ősvényen haladunk, melyet eddig követünk. Egyéni hűség, feltűnési vagy is személyes érdekek bennünket eddig sem vezettek; így tehát működésünk nem béníthatja meg! Erős a meggyőződésünk, hogy egyesületünknek mind inkább szaporodó hazafias tagjai segítségével, nemcsak képesek leszünk e tamadasoknak ellentálni, de hogy a jövőben, a hazafias eszmék folytonos ápolása és terjesztése által, országos szemponttól is, még nagyobb mértékben fogunk használni a nemzeti ügynek.”

Őszintén mondhatjuk, hogy a panaszló elnökkel együtt is sem tudjuk érteni magyar részről azt az elleneseges mozgalmat oly egyesület ellen, a mely, mint a Magyar-Egyesület, oly buzgóan, oly híven és hazafiasan el nemes hivatásának; a mely csekély anyagi eszközökkel, de erős akaratral, szives kitartással oly szép és öröndetes eredményeket tud felmutatni egy kis vidéki városkában, amelyek csak egy kicsi része magyarnak valija magat!

Előttünk fekszik a *Bellaugh* Aladar egyesületi titkár által gondosan szerkesztett, két évről szóló jelentés, a melynek adatai legjobban igazolják az egyesület ellen folytatott haboru indokolatlanizgat és — mondjuk ki magyaran — igazságtalanságot.

Van az egyesületnek 12 tiszteletbeli, 124 rendezés 1 alapító tagja. Az utóbbi két évtén a következő fontosab momentumok különös említésre méltók. *Pozsoka* Ferencz tanár felolvasása Gorgey Arthurról (1899. 1/16) s ennek kapcsán tett azon indítványa, hogy a *Besztercebány*ra vlvó uton, a meiyen a honvédek 1849-ben elhaladtak, közadakozással emléktábla állíttassék. Ezt az emlektáblát 1900. szeptember 29-én lepeztek le; a *Bellaugh* Aladar és *Pozsoka* Ferencz tanároknak ez alkalommal mondott szép ünnepi beszédét annak idején lapunk is közölte. Ünnepeket rendezett minden nemzeti emekünnepen; tanuoktat jutalmazott, színeseket segített, a magyarság kegyeletét róta le, a mikor és a hol erre alkalma nyit. De hát mindezt hosszas lenne aprora elmonlani! S nemcsak az egyesület mint ilyen, hanem egyes tagjai is buzgólkodtak e hazafias tere. *Márton* Jakab szep tájpeket fest és odaajándékozta az egyesületnek, a mely kisorsolja. A sorsjatek eredménye 124 kor. 50 fl. *Vizy* Ferencz tanár, *Raab* Mathid közs. tanító, egyesületi tagok és *Bellaugh* Aladar titkár ismételt könyveket, folyóiratokat ajándékozott az egyesület könyvtarának, amelyek értéke immár 1728 koronara becsültek. Az egyesület mult evi kiadása volt 1023 kor; vagyona pedig 4495 kor.

Kivanjunk, hogy Kőrömczbánya magyarsága végre valahára megértse egymást, s ha két egyesületben galgajak is ottani honfarsaink a hazafiasság szent ügyét, hat ne az irggyeked, az akadékoskodás, hanem a nemes versengés vezérelje őket, s jusson eszükbe az aldoztó kevérlő szoló tanulságos és örökké igaz mese!

Kőrömczbányai levél.

A kőrömczbányai dalárda kirándulása.

Közlő: H. J.

1901. február 24.

A kőrömczbányai dalárda nagyobb szabású kirándulást rendezett f. h. 23-án Garam-Szt.-Keresztre. A dalárda — élén elnökeivel *Riesner* Ed. polgari leányiskolai tanarral, — meghívott vendégeivel delután három órakor indult el hosszú szarsonban, tizenegy szánon, a kirándulásra. Garam-Szt.-Kereszten a kirándulókat *Gonda* doktor főorvos, majd később *Finta* főszolgabíró fogadtak az ottani kaszinó nevében. A dalárda a kaszinó helyiségeiben rögtönzött hangversenyt rendezett, kedelyes, hazias jelleggel, élvezetes programmal. A hangversenyen részt vett a dalárda karneikeivel, *Havas* Mariska úrhölgy zongoraművészno előkelő színvonalú zongorajatekkal, *Riesner* Ed. dalárdai elnök monolog előadásával, *Herczegh* Jenő cimbalomjátékaival. A program legelőzetesebb pontja azonban a kőrömczbányaiak feltét büszkesége és ddelgettelt művésznőjének *Riesner* Ednének Adrienne úrhölgynek brillians enke volt, a melylyel leblincselte a garam-szt.-keresztiek a halgatóság figyelmét, egy nem vart magas színvonalú műelőzetben reszesülő, a tapsokból ki nem fogyó közönséget. Enekelt magyar, német, olasz dalokat, mind azzal a jatszai könnyedséggel, élénk temperamentumával, ragyogó színezésével, a melylyel mindég magával ragadja halgatóságát. Gyönyörű énekek elvezése annál is inkább meglepő volt, mert a művésznő két hónapi súlyos betegsége után, úgy szólván alig hagyta el az agyat s mar is részt vett a siker érdekében a kirándúsiason. A kőrömczbányaiak feltét, ddelgettelt művésznője ó, a kiert a közelmúltban egy egész város aggodott, amikor súlyos beteg fektet.

A kirándulók a késő esti órákig voltak együtt a garam-szt.-keresztii kaszinó vendégteretó falai között, a mikor kelemes benyomasoktól tértek vissza Kőrömczbányara.

A kirándulásra részt vettek a dalárda tagjain kívül: *Riesner* Edéné Adrienne, *Havas* Bélané, *Havas* Mariska, *Tölössy* Bélané, *Tölössy* Jolan, *Rudi* Gizella, *Tölössy* Béla és *Herczegh* Jenő.

A csacszai gőzkenyérágyár.

Felvidékünkön a filleres gyújtótól kezdve egészen a drága ezüst készletekig sok mindenfelet állítanak elő gyarank, de ha kereskedéseinkbe lépünk, jóforman kivétel nélkül osztrák és cseh arukat találunk. Miért? Egyebek között azért is, mivel kereskedőink egy része nem is tudja, hogy mit szerzhethet be közvetlen közelből, talan ocsóbanan, talan jobb minőségben, mint a szomszédóbul, s ezért, mint a Felvidék érdekeit szolgáló uszlaglap azt a feladatot tűztük magunk elé, hogy első sorban a Vag menten fennálló gyararak és mas nagyobb ipartepekkel ismertetssük, még pedig saját tapasztalásunk és vizsgálatadásaink nyomán, hogy annal megbízhatóbb legyenek adataink.

Kezddük pedig a legfiatalabb ily fajta tevelly, a csacszai »Első felvidéki gőzkenyérágyár»al, annyi csak ez év január havában létesült és, bár még mindig a kezdet nehézségeivel küzd, már eléggé elenk tevékenységet fejt ki. Naponta 1000—1200 drb. fehér süteményt

és 6—800 db. barnabé és fehérbé rozkenyeret hoz foga, lóba, meg pedig nemcsak Csacza közvetlen környékére, hanem Sziléziába is, s elvételre egyik-másik szomszéd megyébe. Barna lisztjét egy ablanku (Silézia) gőzmalomból szerzi be a gyár, tehát Sziléziából; de onyhit ezen visszasz állapottan a körülmény, hogy említett malomnak egy csaczi kereskedő a tulajdonosa, a ki kivétel nélkül nyírségi, tehát magyar rozost öröltet. A fehér buzáliszt Budapestről kapja a gyár. Közgazdasági és territorialis szempontból mindezt természetesen az új telep kenyérgyártmányai érdekel első sorban, azt óhajtanak, hogy olcsó, de a mielőtt jó, izletes és tápláló keayeret egyik a nép. Nem velünk családni (hisz a hely szénét vizsgáltuk meg apróra a telepet és annak működését), hogy a csaczi kenyérgyár van hivata a fontos feladat megoldására. Kiszorítja első sorban a morva és sziléziai e nemű gyártmányt Felvidékünkéről, a mely olcsó, de — mint értesülünk — állítog 30% burgonyát, tehát csekélyebb tapanogot nyújtó alkatteszt is tartalmaz gyártmányainál csakis a jó minőség révén versenyezhet. S tényleg, a kenyér minősége kifogástalan. Tiszta, jó liszeten kívül nem kerül abba semmi. S az elkészítése is sokkal gondosabb, mint a közönséges pékműhelyekben, a hol a munkas verjétek is segít a kenyér szószában, más egyebet nem is említve. A dagasztás géptenyében történik, a hol emberi kéz érintése nélkül készül el a tészta 10—15 perc alatt. Csak a kidagasztással nélkülözhetetlen a munkas kezét. Két óriási vaslemezen sl a kenyér a gőzcsövek komplikált rendszerrel által futtató ny kemencében. Az olcsó tüzelés, a gyorsított munkafolyamat teszi, hogy a gyár a barnabé kenyérnek kilóját 14., a fehérbének 16 filleren adhatja kilóját nagyban, pedig ennyibe, sőt ennél többre kerül a barna lisztnék a kilója a kereskedésben. Mindezeknél fogva felső *Trencsén, Turóc, Arva és Liptó* megyék kereskedői, a hova a kenyér meg egész friss állapotban — két és háromnapos — eljuttat, helyesen teszik, ha a nép kenyérszükségletét Csaczáról szerzik be, és különösen Ruttkai, az ottani fogyasztási szövetséget, telenbe kísérletet véle, mert a rendszeren nagy családdal megadott munkások a mai szűkös világban köszönettel fogadják az olcsóbb kenyeret. S a gyár tulajdonosa annál jobbosban számít támogatásunkra, mivel a morva és sziléziai gazdag kenyérgyárosok, a kik Felvidékünkől kizsurloni kénytelenek, mindent elkövetnek, hogy a fiatal vállalat tevékenységét megbénítsák, fellendülést megakadályozzák. Felvidéki lapjainknak felhívjuk szives figyelmét erre az igazi »kenyérkérdés-re.

HIREINK.

— **Tárczaratunk** s más cikkekkel anyaghal-maz miatt kizsurlak mai számunkból.

— **Királyi kitüntetések.** A »B. p. Közlöny« febr. 27. száma közölte azokat a kitünteléseket, a melyekben a mult évi párizsi világgiallítás alkalmával kiváló érdemeket szerzett honfitársaink legfelső helyről részesültek. Belső, igaz örömnkre a Justh Ferencz orsz. képviselő nevét is olvastuk e névsorban, a ki a III. osztályú vaskoronarendet kapta. Sokszor volt már alkalmunk ráutalni megyei közéletünk e kiváló és rokonszenves emberének közhasznú, fáradhatatlan tevékenységére, s mivel lapunk olvasói között áll akad egy is, a ki érdemét ne ismerné, a közvéleményünk vélnék tolmácsa lenni, a mikor öszintén szerencsén kívánunk Justh Ferencz orsz. képviselőnek e kitüntetéshez, a melyre már itthon is bőségesen rászolgált. Ugyancsak a harmadosztályú vaskoronarendet kapta Mauthner Izidor, a rózsahelyi textilipar részvénytársaság igazgatója is.

— **Dr. Czambel Samu** miniszteri titkárnak, a felvidéki viszonyok alapos ismerőjének mai vezércikkét olvasóinknak kiváló figyelmébe ajánljuk. Régen érzett szükségletnek kielégítéséről szól ez a vezércikk, a melyre véleményünket lapunk következő számában fogjuk elmondani. Azt azonban már most jelezzük, hogy ezzel a kérdéssel már foglalkoztunk, sőt a kivitelre nézve is a kellő lépéseket megtettük. A megvalósítás sok tényezőttől függ, de leginkább a tót Felvidék magyar társadalma az, a melyre bizon számítottunk. Azt is reméljük, hogy a hivatalos körök készséggel fogják hazafiás törekvésünket támogatni.

— **Vedekezésül.** A turóczi kereskedelmi és hitelintézet részéről vettük a következő nyilatkozatot: »A »Felvidéki Hradó« mult heti száma hozott egy közleményt, mely a turóczi kereskedelmi és hitelintézetet azon szerencsében részesíti, hogy foglalokzik vele. Közli ugyanis a nevezett intézet mérlegéből merített adatokat, — mellesleg mondva — az intézet mult évi forgalma nem 2 millióra, hanem több mint 20 millióra rügött; — közli továbbá a tiszta nyereség felosztására vonatkozó igazgatósági javaslatot. Eddig a dolog rendben volna. A szóban forgó közlemény beküldője jónak találta az intézet igazgatóságát — bár nem kifejezetten, de a sorok között — szűkkezléssel vadolni, szemére vetvén, hogy a bőséges alásból semmit sem juttat a szegényeknek és azt a tanácsot adja neki, hogy a mulasztást a közgyűlésen tegye jóvá. Ezen vaddal szemben meggye-zük, hogy hazafitit és emberbaráti kötelességeinket eddig is teljesítettük. Több ezer forintra rüg azon

összeg, melyet az intézet fenntartása óta jótékony és közhasznú célokra fordítottunk és azon intézmények és egyletek, elemi csapások által sújtott vidékek és községek névsora, melyek évek során at támogatásunkban részesültek, meggyőző a czikkirő urat állítástunk valódiságáról. De nem közülük a nevetek és az ösz-szegeket, mert a szentirással azt tartjuk, hogy a jótékonyaság gyakorlatiásánál a bal kéz ne tudja, mit tesz a jobb kéz, és azért most sem fogjuk közhírré tenni, hogy az 1900. évi nyereségből mennyit juttattunk jótékony célokra, de a czikkirő ur megnyugtására biztosítjuk, hogy régi szokásunkhoz híven most sem feledkezünk meg emberbaráti kötelességünköröl. — **Készséggel** helyt adunk ennek a védekezésnek, mert az igazgatóság az előttünk felmutatott adatokkal igazolta, hogy évenként tényleg megemlékezik a kulturális és emberbaráti kötelességeiről, sőt a jövőre e kérdést rendezni is óhajlja oly módon, hogy a tiszta jövedelem bizonyos százalékát kívánja e célokra áldozni. Mi már most tisztában vagyunk a hitelintézettel, de a ki lapunkat nem olvassa és csak az intézet jelentése kerül kezébe, az még mindig kétségben marad, mert abban a kulturális adományokról nincs említés téve. Ezt tegyék meg a jövőben. Néma gyermekek anyja sem érti szavat.

— **Adomány a Dzurek-féle árvák javára.** A Turóczi Kereskedelmi és Hitelintézet a Dzurek-féle árvák fel-segélyezésére 50 koronát volt szives adományozni, mely összeget köszönettel nyugtáza a kir. tanfelügyelő.

— **Nyilvános köszönet.** A turóc-szent mártóni áll. felső kereskedelmi iskola folyó évi husvétit tanulmányi utjának költségeit a Turóczi Kereskedelmi és Hitelintézet 50 koronát, Löwy Mór, turóc-szent-mártóni kereskedő pedig szintén 50 koronát adományoztak s ezzel lehetővé tették, hogy 2 szegény sorstu tanuló a tanulmányi úton részt vehessen. Fogadják a nemes szívű adakozók a tanári kar és az igazgatóság halas köszönetét. Boldis Ignacz, igazgató.

— **Óltárszettek.** Emelítettük annak idején, hogy a ruttkai hangek gyűjtést indítottak egy díszes oltár felállításának költségeire. Ez a költésg 1500 koronát tesz ki, a mely öszegnek nagyobb része már egyűtt lévén, az oltárt már fel is állították, s azt — mint értesülünk — a mai napon *Cserey* Emil turóc-szent-mártóni esperes-plébános fogja felszentelni.

— **Halálozás.** Mint részvételre értesülünk, *Zaborszky Géza*, alsó-lendvai m. r. v. állomásfőnök f. hó 26. n. 35 éves korában rövid szenvedés után elhunyt. A boldogult fia volt *Zaborszky* Adolf stubnyafürdői szolgabírónak és sógora a helybeli állomásfőnöknek: *Balogh* Lászlónak. Özvegye, kisfiacskája s nagy szamu rokonság siratja. Temetése febr. hó 28. n. ment végebe nagy részvét mellett.

— **Eljegyzés.** Mult hó 19-én *Medved* János felső-turóczi lakos leánya, *Leontin*, jegyet váltott *Utshig* Ferenczszel Budapestről.

— **Hymen.** *Lakos* Soma turóc-szt.-mártóni polg. és felső keresk. isk. tanár és *Schlesinger* Malvin k. a. esküvője e hó 17-én lesz Kőrömczványán, az izr. templomban.

— **Géza napja.** Somogyi Gézának, a znióváraljai állami tanítóképezde igazgatójának nevenapját úgy a tanítóképezde ifúsága, mint az intézet tanári testülete megűnneplették. Az ifjuság szónoka az ifjuság atyját üdvözölte benne, ki szeretettel gondoskodik nemcsak szellemi kiképezetésükről, de testi nevelésükről is. Majd az intézeti énekkar adott elő több darabot, végül pedig az ifjuság zenekara mulattatta a házi gazda ünneplésére egybegyűlt vendégeket, a kik között ott latunk a znióváraljai intelligenciát teljes számban. Az ünneplő igazgatót velében és látvartaban is számosan üdvözölték.

— **Jelmestélyi Szucsányban.** A Szucsányban megindult élénk társadalmi élet legközelebb egy jelmestélyi rendezésben fog megnyilatkozni, a melyet f. évi március hó 5-én tartanak meg. Eziránt az intézet iránt nemcsak Szucsányban, de a környéken is élénk érdeklődés nyilvánul s valószínű, hogy ott ismeretlen jelmeczek is meg fognak jelenni. Az estély lefolyásáról annak idején értesítjük olvasóinkat.

— **Márczius 15.** A szabadság ünnepeinek megűlésére az egész Felvidéken úgy a Magyar Olvasókörök, mint más testületek és tanintézetek is megtették az előkészületeket. Itt, hol a hazafiás érzelmeinek külső kifejezésére is szükség van, csak helyeselni tudjuk, hogy április hó 11-dike mellett márczius hó 15-éről sem feledkezzen meg.

— **A szepesi szintársulat Turóc-Szent-Mártonban.** A *Kunhegyi* Miklós igazgatása alatt álló szepesi szintársulat e hó 16-án érkezett városunkba, s *Havasy Gyula* titkar már gyűjtöi is a berleteket 12 előadásra. A tarsulat, a mely saját zenekarral bir, 40 tagból áll, s a működéséről szölo bizonyítványok és hirdaplí cikkekk nagy elismeréssel emlékeznek meg róla, — s így azt reméljük, hogy a mi közönségünk is ki fogja elégtelni. Régi óhajunk már, hogy a jobb vidéki tarsulatok közül is lassunk egyet városunkban.

— **Áthelyezés és kinevezés.** *Turnai* Jozsef Kőrömczványai kir. adóhivatali ellenőr hasonló minőségben a komáromi kir. adóhivatalhoz áthelyeztetett, helyébe *Kiss* Lajos, aranyos-maróthi kir. adóztiszt ellenőrre nevezeték ki.

— **Jégűnneplés.** A kőrömczványaiaknál folyó hó 3-án vasárnap jégűnneplés lesz, hol azt a szeszélyes időváltozás nem fogja megűsbitani. A sportegyesület elnökének *Knopfler* Gyula bányaelőnöknek és *Hermély* Győző alelnök polgári leányiskola tanárnak kezdeményezésére, nagszabasu jégűnnepléyt rendez, jégpályájának az idén ötvenedszer való élvezésének örömeire. A jégűnneplés táncozal lesz egybekötve s az estéli órákba is be fog nyulni.

— **Egy magyar gróf vigjátéka.** Liptó-Szt.-Miklós-ról írja leveleznök: »A mult hó 27-én került színe dr. gróf *Matukcsa* László helybeli megyei jegyzőnek »A baró úr tilosban« című vigjátéka. A Kunhegyi Miklós szintársulata mindent megtett, hogy a szindarab sikerét biztosítsa. A szerzőt többször hívták ki, aki a szindarab megjelené, megköszönte az orvációt. A színeszek nagyon elismerően nyilatkoztak a darabról.

— **Hirtelen halál.** *Isak* Károly, morvaországú illetőségű 30 éves ember utazása közben, a nagy-csepessényi határon két utitársa jelenlétében, nagy belső fájdalmak következtében febr. hó 26-án hirtelen meghalt. Holttestét Divék községbe vitték és ott el is temették.

— **Pályázat hirdetés érdeklítői jutalmakra.** A földmívelésügyi miniszter tizenötszöl, 200—1000 koronát kiterő jutalomdíjat ídött ki oly területek beerdősítésére, a melyeken hegyomlások, hó vagy kőgörgöttek stb. megakadályozását végett az erdősítés közgazdasági szempontból szükséges. — Miatlan lapunk szüktere nem engedi, hogy az egész pályázati rendeletet közze tegyék, értesítjük az érdeklődő birtokosokat, községeket és erdősítetteket, hogy a pályázat részletes adatai *Erdőbi* György turóc-szt.-mártóni főerdész-től, mint a járási m. kir. erdőgondnokság vezetőjétől megtudhatók.

— **Bó áldás.** *Pohánka* András, turáni lakos neje tegnapielőt virradóra három egészséges és teljesen kifejlett leánygyermeket szült. A keresztelésnél a »Hit, remény és szeretet«-nek megfelelő töt nevetek kaptak: »Viera, Lászka a Nađeja.« — Hat még mi soru majd akkor, ha egész csapattal érkeznek meg a gyólyak?

— **Kérelem.** Mikor az utas a vasutról jöve a »Dom« szálló felé igyezkis, mindenké előtt egy utalatót keltő szemétdob mellett kell elhaladnia, a mely márm a kis fahidra is elterjed. Arra kérjük az előjáróság, vagy a kinek hataskörébe ez tartozik, hogy azt a szemétdobot onnan sürgősen hordassa el, a közönséget pedig utatitasa szigorúan, hogy a házakban felügyeltem piszkot és szemetet ne a járó-kelő emberek útjába hordassa, a közegészséget is könnyelműen veszélyeztetve nembanom eljárásával.

— **Flóra** műkerteszt Z. Radványban a tavaszra ajánl: Több száz magyar törzsi rózsát és bokorost cserépben. A legzsebb régi, új és legújabb fajok. Közük sok újdonság, u. m. veres és fehér *Marechal* Niel, Souv. de Cath. Guillot, Belle Liebrecht. Caroline Testet, Principessa di Napoli (Breuer-féle), Minial Graham stb. Magas törzsu róza 50—80 krig; bokorözsa 40—60 krig. — Több száz erőteljes róza nagyságu cserépszeget mind a hét osztályból, közte a fekete bíró, veres ágú, u. m. tanár dja 50 kr., tarka levélű, színesbűző cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levélű dja 35 kr., a melyek a (egy éves) dja 25 kr., tarka levélű, színesbűző levő cserépszeget, u. m. Azalea, 80 kr.—1 frtig. Jász dja 30 kr., Cyclamen dja 40 kr., Cineraria dja 25 kr., Primula 20 kr., Téli viola 20 kr., Billbergia, dracaenaszerű levelekkel (feltűnő szép) dja 70 kr., Lillium lancifolia 80 kr., Clivia dja 1 frt 30 kr. — Levinézővények, u. m. Pálma 3 frtől feljebb, Ficus elasticus és australis dja 60—80 kr., Dracaena indivia (egy éves) dja 30 kr., Myrtus kis és nagy levél

Téli menetrend a magyar kir. államasutakon.

(Érvényes 1900. évi október 1-től kezdve.)

Budapest—Turóc-Szt.-Márton.

Gyorsvonat ind. reggel 7:30, érk. d. u. 2:00. Személyvonat ind. d. e. 9:35, érk. este 7:54. Gyorsvonat ind. d. u. 3:45, érk. este 10:40. Személyvonat ind. d. u. 5:20, érk. reggel 7:16. Vegyesvonat ind. éjjel 11:10, érk. d. u. 12:12.

Turóc-Szt.-Márton—Budapest.

Vegyesvonat ind. d. u. 4:08, érk. reggel 5:20. Személyvonat ind. este 9:03, érk. d. e. 10:03. Gyorsvonat ind. reggel 5:41, érk. d. u. 12:50. Személyvonat ind. reggel 7:43, érk. este 7:00. Gyorsvonat ind. d. u. 2:49, érk. este 9:20.

Turóc-Szt.-Márton—Ruttka.

Gyorsvonat ind. d. u. 2:00, érk. d. u. 2:08. Személyvonat ind. este 7:54, érk. este 8:03. Gyorsvonat ind. este 10:40, érk. este 10:48. Személyvonat ind. reggel 7:17, érk. reggel 7:29. Vegyesvonat ind. délelben 12:12, érk. d. u. 12:24.

Ruttka—Turóc-Szt.-Márton.

Vegyesvonat ind. d. u. 3:55, érk. d. u. 4:08. Személyvonat ind. este 8:45, érk. este 9:03. Gyorsvonat ind. reggel 5:30, érk. reggel 5:41. Személyvonat ind. reggel 7:30, érk. reggel 7:43. Gyorsvonat ind. d. u. 2:40, érk. d. u. 2:49.

Szepes-kárpáti növény-tea mell- és tüdőbetegeknek. Legjobb sikerrel használják: köhögés, hurut, rekedtség, számarhurut, influenza, szűkellűség, légzési bajok, oldalszúrás, kifejtett torokgyulladás és egyéb hasonló kimerítő bajoknak. 1 doboz ára 50 fillér, 10 doboz árának előzetes beklüldése esetén bérmentve. Főraktár és szétküldési hely: GAZDIK JÁNOS „Megvaltó”-gyógyszertára Kőrmöczbányán. Nagy új árjegyzék január hó elejével jelenik meg s kívánságra bárkinek lesz elküldve.

Figyelemztetés! A híres MAUTHNER FÉLE MAGVAK zacskóin rajt áll a MAUTHNER-név. A melyen nincs rajt az. Jobb és megbízhatóbb gazdasági- és kerti-magvak nem léteznek, mint a minőket 27 év óta szállít MAUTHNER Ödön. és. és kir. udvari szállító magkereskedése Budapesten. Irodák és: VII. Rottenbiller-utca 33. szám. (Közuti villamos raktárak: megállóhelye.) Elárusító: VI. Andrássy-út 23. szám. (A m. kir. operával helyiségek: szemben.)

A „LA FLEUR” szivarkapapír... szivarkahüvely kiváló gyártmány. Ezen szivarkapapír a legfinomabb anyagból készül; gyártásánál mindamna vegyi szerek, a melyek az egészségre, főképen a légzési szervekre káros hatással lehetnek, mellőzöttek. A Jacobi Monopól „La Fleur” szivarkapapír a torkot ki nem szűrítja s kiválóan azoknak ajánlható a legmelegebben, a kik sokat dohányoznak. — Kapható: Wix Miksánál T.-Szt.-Mártonban.

BERGER SIMON cipész Turóc-Szt.-Mártonban ajánlja a mai kornak megfelelően berendezett cipészeti műhelyét mindennemű férfi-, nő- és gyermek-láb-beli mérték utáni készítésére, valamint kész cipő-készletét melynek állandó nagy raktára mindenkinek igényeit kielégíteni képes. Pontos, gyors és olcsó kiszolgálás!

LE DELICE szivarkapapír és az abból előállított szivarkahüvely hasonló hűvelje az eddig forgalomban levő gyártmányok legkiválóbbjika. Egy kiséret arról mindenkit meggyőz. Kapható: Moskózi Ferenczné üzletében Turóc-Szt.-Mártonban.

A Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp. Egy régi kipróbált házi szer, a mely már több mint 30 év óta megbízható bedorzóeséllet alkalmaztatik közvényénel, csuszál és meghűléseknel. Intés. Silányabb utánzatok miatt bevásárlásokor mindig figyelemmel legyünk a „Horgony” védjegyre és a „Richter” üzlegjegyre. 80 f. l. k 40 f. és 2 k árban úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. Főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Richter F. Ad. és társa, csász. és kir. udvari szállítók. Rudóletadt.

Kaiser-féle mell-czukorkák köhögés és huruthnál Biztos 2650 közegyszerűleg megerősített bizonyítvány által elismerve. Egyedül bebizonyított biztos hatással rekedtség, köhögés, huruth és elnyálkásodásnál. Kapható 20 és 10 filléres csomagokban: GRABER MIKSA és FIA fűszer-üzletében Turóc-Szent-Mártonban.

GAZ-készülék o o gyártási vállalat Mautner Adolf és Társai Budapest, V. Arany János-u. 5. sz. Acetylen-világítási berendezések minden nagyságban. — Számos berendezés üzemben. Calcium-carbid-eladás. Minden mennyiség a legolcsóbb napi árban. Árjegyzékek és költségvetések díjmentesen. Szakképzett képviselők kerestetnek. Számos elismerő nyilatkozat birtokában vagyunk. A többek között berendeztük. Öv. gróf Bathányi Józsefné, nagybirtokosnő, Felbár. Dr. Almássy László, ügyvéd, Jászberény. Dr. Polgár Sándor, ügyvéd, Gyöngyös. Takarékpénztár, Esztergom. Közéghaza. Vojtek. Bikfalvy Testvérek, kereskedők Zilah. Löwy József és Tsa. líkőrgyárosok, Besztercebánya. Trappista-kolostor, Prijedor (Bosznia). „Posavina”-szálló, Breka (Bosznia). „Bosna”-szálló, Banjaluka (Bosznia). Friedrich Sandor, vendégios, N. Palánka. Haus Keresztély, vendégios, Hódságh. Mezei Mór, vendégios, Munkács. Foltváry István, vendégios, Uj-Gradiška. Frank Mór és Tsa. vasuti vendégios, Boglár. Wimmer Karoly, vendégios, Bjejlina (Bosznia). Planer-Franz, vendégios, Déva. Konya Miklós, vendégios, Zilah. Kaszino-egylet, Nyirbátor. Weiser Berthold, vendégios, L.-Szt.-Miklós.

Minden háziasszony és anya üdvözölhető, akiaz egészség, takarékoság és jóizre való tekintetből a Kathreinor-féle Kneipp-maláta kávé (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja. Minden háziasszony és anya üdvözölhető, akiaz egészség, takarékoság és jóizre való tekintetből a Kathreinor-féle Kneipp-maláta kávé (mely csakis az ismert eredeti csomagokban valódi) használja.